

ExNB Állásfoglalás – robbanásbiztos javítóműhely témakörében

Robbanásveszélyes térben kizárólag robbanásbiztos berendezés alkalmazható. Ezt a megállapítást számos jogszabály (törvény, rendelet, szabvány és irányelv) alátámasztja, és azonos meghatározást közöl.

Robbanásbiztos az a berendezés, mely (az Európai Unióban a 2014/34/EU ATEX direktíva szerint) ATEX megfelelőségértékelési eljárás során megfelelt, a gyártó ellátta CE jellel, illetve az abban foglaltak szerint minimum rendelkezik a következő dokumentumokkal:

- EU Megfelelőségi Nyilatkozat (gyártói nyilatkozat)
- gépkönyv, melynek tartalmazni kell a
 - telepítéshez,
 - üzembe helyezéshez,
 - biztonságos üzemeltetéshez,
 - felügyelethez,
 - karbantartáshoz, és
 - javításhoz szükséges rajzokat és minden egyéb információt.
- adattábla
- kategória 1 és 2 esetén ATEX EU-Típusvizsgálati Tanúsítvány (ATEX Tanúsító Intézet által), *illetve kategória 2-es, nem villamos robbanásbiztos kivitelű berendezés gyártói megfeleltetése esetében ATEX Tanúsító Intézet által kiállított befogadói nyilatkozat.

Az ATEX Direktíva szerinti tanúsítás számos modul (Blue Guide) alapján megvalósítható – főbb modulok:

- 'A' modul* – gyártói megfelelőségértékelést jelent – értelmezhető egyedi és sorozatgyártott villamos készülékek és belső égésű motorok esetében kategória 3, míg nem villamos berendezések esetében kategória 2 és 3 esetében;
- 'B' modul – típusstanúsítás – sorozatgyártott villamos és nem villamos berendezések esetében alkalmazható, azonban kombinálni szükséges 'D' modullal;
- 'D' modul – gyártás minőségbiztosítása – a sorozatgyártott villamos és nem villamos berendezések gyártási folyamatát (kivéve 'A' modul szerinti értékelés esetén) az MSZ EN ISO 80079-34 szerint auditálni kell évente. Ennek hiányában a 'B' modul szerinti tanúsítás nem érvényes;
- 'G' modul – egyedi tanúsítás.

Továbbá robbanásbiztos az a berendezés, melynek a robbanásbiztos állapotát a teljes élettartam alatt biztosították, és azt dokumentáltan igazolni tudják. Élettartamkövetés magában kell foglalja minden a készülék robbanásbiztos állapotát érintő és igazoló tevékenységet, mint pl. karbantartás, áthelyezés, időszakos felülvizsgálatok, javítás, raktározás, stb.

Robbanásbiztos az a berendezés, melynek tervezését, telepítését, üzemeltetését, karbantartását és szükség esetén javítását az alábbi kompetenciákkal rendelkező kollégák valósítják meg:

Összesítő táblázat a robbanásbiztonság-technikai képzésekről				
Robbanásbiztonság-technikai kompetencia mátrix		21/2010 NFGM rendelet		
		Robbanásbiztos berendezések kezelése*	Robbanásbiztos berendezések karbantartása, javítása, szerelése és üzembehelyezése***	Robbanásbiztos berendezések tervezése, karbantartóinak és javítóinak műszaki vezetője***
MSZ EN 60079-14- robbanásbiztos berendezések tervezése, kiválasztása és szerelése	Felelős személy			X
	Szerelő (kiválasztás, szerelés)	x		
	Tervező			X
	Ismeretfelújítás	5 évente		
MSZ EN 60079-17- robbanásbiztos berendezések felülvizsgálata és karbantartása	Felelős személyek és rendelkezési hatáskörű műszaki vezetők			X
	Munkát végző személyek (felülvizsgálat és karbantartás)	x	X	
	Ismeretfelújítás	5 évente		
MSZ EN 60079-19- robbanásbiztos készülékek javítása, felújítása, helyreállítása	Felelős személy			X
	Javító	X	X (21/2010 NFGM előtt szerzett jogosultság esetében)	
	Ismeretfelújítás	3 évente		
Megjegyzés	*	OKJ		
	***			Szaktanfolyam

Megjegyzés: (idézet: 21/2010 NFGM) 1. § (1) A rendelet mellékletében meghatározott tevékenységek - a (2)-(6) bekezdésben meghatározott eltéréssel - csak az ott megjelölt képesítéssel, illetve a *** jelöléssel ellátott tevékenységek esetén a rendeletben meghatározott, akkreditált felnőttképzést folytató intézmény által szervezett, akkreditált képzési program sikeres elvégzéséről szóló igazolás (a továbbiakban: szaktanfolyami képzettség) birtokában végezhető.

(2) A rendelet mellékletében * jelöléssel ellátott tevékenységek esetén a rendeletben meghatározott szakképesítés helyett elfogadható a szakiránynak megfelelő más szakképesítés, illetve a magasabb szintű szakirányú végzettség is.

Robbanásbiztos kivitelű berendezések javításával kapcsolatban a következő megállapítások tehetőek meg:

- MSZ EN 60079-19 nem harmonizált szabvány, de a javítási tevékenységre vonatkozóan az egyetlen(!) meghivatkozható;
- gyártók, illetve a gyártók által fölhatalmazott szervizek (kiterjesztett minőségbiztosítás) esetében a gyártók ezt saját hatáskörben oldják meg - itt is szükséges az alábbiakban megfogalmazott elvárások teljesítése;
- elvárásként a fenti szabvány 4.4.1.1 pontja a következőket fogalmazza meg:
 - minőségbiztosítási rendszer, amely az ISO 9001 szerint kell, hogy működjön (ennek kötelező eleme: 3. feles audit);
 - részletes leírás a javítás tárgyát képező robbanásbiztos kivitelű berendezés javításával kapcsolatban annak teljes folyamatára vonatkoztatva;
 - megfelelő felszereltség;
 - kompetens személyzet, de legalább 1-1 fő vezető és OKJ.s szakember, 3 évenkénti ismeretfelújítás biztosításával.

- a szabvány 4.4.1.7 fejezete a következőképpen fogalmaz:

A javítás tényét és a javítóműhely azonosítását a készüléken fel kell tüntetni. Az alábbi esetekben az eredeti adattáblát el kell távolítani vagy kiegészíteni szükséges:

- a) a javított készülék megfelel az MSZ EN 60079-19 illetve a védelmi mód szabványának, de nem feltétlen a tanúsítványnak, a készülék adattábláját eltávolítani nem kell, az adattáblán egy lefelé mutató háromszögben egy R betűt kell elhelyezni;
 - b) amennyiben olyan mértékű változás történt, hogy a készülék már sem a szabványoknak, sem az eredeti dokumentációnak nem felel meg, adattáblát el kell távolítani, és amennyiben Ex-es kivitel továbbra is feltétel, újra kell tanúsítani a készüléket;
 - c) amennyiben a gyártáskor érvényes szabványok (gyártói dokumentációk) már nem elérhetőek, nem ismertek, akkor a javítást a ma vonatkozó/érvényes szabványoknak megfelelően kell megtenni egy terméktanúsításban jártas szakember bevonásával.
- Amennyiben a javítás után bizonyíthatóan megfelel a készülék az eredeti tanúsítványnak és gyártói dokumentációnak, akkor a javítóműhely a saját adatai mellett egy négyszögben elhelyezett „R” betűt tüntet fel, és az eredeti gyártói adattábla változatlan marad.

A fentiek alól egy kivételt fogalmazhatunk meg, ha a javítás 1:1 a rendelkezésre álló gyártói dokumentációban listázott elemcserével jár és a védelmi mód meglétének igazolását nem igényli (ilyen pl. a felhasználó által végzett javítás). Minden egyéb esetben az rb javító műhely megfelelés igazolása a szabvány szerint veendő és teljesítendő folyamat, amely minden a folyamatban érintett szereplő legjobb érdeke.

További információ: info@exnb.eu

Budapest, 2018. május 7.

PS.: ExNB állásfoglalás 3 számozott oldalból áll.